

Pullopostia presidenttiehdokailta

1/2018

4.1.2018

Itämerestä merenpuhdistuksen mallialue?

Merja Kyllönen
Presidenttiehdokas

Meillä Suomessa on keskusteltu paljon metsien merkityksestä hiilinieluina, mutta meriä ei ole juurikaan muistettu mainita.

Ilmastonäkökuolemasta meret ovat maailman suurin hiilinielu, joten merten hyvinvointi ja puhdistaminen on valtavan tärkeää. Me keskustelemme paljon myös turvallisuudesta, mutta yhdistämme siihenkin vielä aivan liian harvoin merten suojelun.

Kuitenkin merten suojelu ja suojelun toimeenpano liittyvät monella tavalla myös kansainväliseen turvallisuuteen, rauhaan ja vakauteen. Esimerkiksi laittoman kalastuksen ja monikansallisen järjestäytyneen rikollisuuden kautta merenkulun, meriturvallisuuden ja merten suojelun kysymykset nousevat aivan keskeisesti agendalle.

Vuonna 2010 päätettiin, että vuoteen 2020 mennessä 10 maailman meristä on suojeltu, mutta tänään vasta kolme prosenttia meristä on nimetty merelliseksi suojelualueiksi, minkä lisäksi pitävä toimeenpanojärjestelmä puuttuu suurelta osalta. Merelliset Natura2000-alueet ovat hyvä keino suojella meriympäristöä.

Vaikka merien tärkeys onkin tunnustettu, esimerkiksi merien puhdistaminen muoveista on vasta alkutekijöissään. Miljoonia tonneja muovijätettä päätyy maailman meriin, osa myös Itämereen. Merissä muovit aiheuttavat monenlaista haittaa paitsi eläimille, myös meille ihmisille, sillä ajan myötä muovijäte pilkkoutuu mikromuoveiksi, jota voi päätyä ravintoketjun kautta myös ruokalautasillemme.

Eurooppa on ottamassa merten puhdistuksessa muoveista suunnannäyttäjän roolia, mutta me suomalaiset voisimme aloittaa puhdistustyöt Itämerellä ja toimia jo nyt eikä vasta kaukana tulevaisuudessa.

Valitettavasti meidän oma kotipesämme ei ole kunnossa. Itämeremme on yksi maailman saastuneimmista meristä. Itämeren valuma-alueella asuu yli 85 miljoonaa ihmistä ja kooltaan se on neljä kertaa itse Itämeren altaan kokoinen ulottuen 14 valtion alueelle. Valuma-alueen koko aiheuttaa omat ongelmansa Itämeren tilan parantamisessa. Lisäksi Kattegatin salmi Ruotsin ja Tanskan välissä on kapea, mikä vaikeuttaa veden vaihtumista Itämeressä.

Yhdyskuntien ja teollisuuden jätevesien käsittelyyn on panostettu viime vuosikymmeninä huomattavia summia, ja ravinteita onkin saatu vähennettyä. Uudempana ongelmana ovat jätevesiin yhä jäävät lääkejäämät ja mikromuovit. Näiden poistamiseen jätevesistä tarvitaan innovointia ja kehitystyötä ja siten myös rahallista panostusta.

Vaikka HELCOM on tehnyt paljon työtä Itämeren tilan parantamiseksi kansainvälisen yhteistyön kautta, on vielä paljon tekemisistä: öljykuljetuksissa ja turvallisuuden lisäämisessä, sillä onnettomuusriski on edelleen korkea.

Meriliikenteet päästöt ovat oma kysymyksensä ratkaistavaksi. Meriliikenne tuottaa hiilidioksidipäästöjä, jotka edesauttavat ilmastonmuutosta, ja lisäksi syntyvillä typenoksidien päästöillä on meriä rehevöittävä vaikutus. Rikkidioksidiongelma on osittain päästy eroon, mutta maailman merillä käytetään yhä avoimen kierron scrubbereita, joista polttoaineen puhdistamisesta jäljelle jäänyt rikkimönjä päätyy takaisin mereen.

Itämeren alueelle tarvitaan satamien sähköistämistä. Tarvitaan standardisähköt laivoihin, jotka seisovat satamissa, jotta laivojen satamissa aiheuttamiin hiukkaspäästöihin päästään puuttumaan.

Kaikki tämä on tehtävissä.

Itämeren suojele on meistä jokaisen asia. On huviveneilijöiden omassa intressissä olla ympäristötietoisia eikä roskata merta tai tyhjätä septitankkia meriin.

Suurimpana ratkaisemattomana ongelmana haluaisin kuitenkin mainita maataloudesta aiheutuvan vesistökuormituksen ravinteiden ja maa-aineksen muodossa. Tässäkin muutos on ihan tehtävissä, koska kyse on pitkälti kulutustottumuksista. Kyllä me vähemmälläkin eläinproteiinilla pärjättäisiin, vai mitä?

Myös metsätalouden päästöt avohakkuiden aiheuttamat valumat sekä ojitus kuormittivat vesiympäristöä, turpeen nostosta puhumattakaan.

Sanomme usein, että Suomikin on saari. Saartamme ympäröi meri, jonka puhdistukseen tarvitaan meitä kaikkia. Maailman merten puhdistuksessa me suomalaiset voimme olla suunnannäyttäjiä.

Sarjan kirjoitukset löydät [täältä](#).

Centrum Balticum on pyytänyt jokaiselta presidenttiehdokkaalta Pullopostia.